

Kamu Politikalarının Ulusal Etkinliğini Yönlendiren Küresel Yapılanmaların Yetki Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yöntemleri

Ayşegül KAYA¹

Öz

İki yöne hizmet eden kamu politikalarının etkinliğini sağlamak ulusal bir sorumluluktur. Nitekim kamu politikalarının bir yönünde bireyin, diğer yönünde devletin yer aldığı düşünülmektedir. Ekonomik ve sosyolojik özelliklerin etkilediği bir süreç olduğu varsayılan kamu politikaları içinde, etkinliğin sağlanması için; birçok disiplinden beslenmesi gereğinden hareketle, küreselleşmenin kamu politikalarının oluşum sürecindeki etkilerinin incelenmesi gerekir. Çalışmada kamu politikalarının oluşum sürecinde etkinliğin sağlanabilmesi için yapılması gerekenler, bir çözüm önerisi geliştirir niteliktedir. Bilindiği gibi dünya, küreselleşme sürecindedir. Küreselleşme olgusunun kamu politikaları sürecindeki etkilerinin, uluslararası kuruluşların nezdinde gösterildiği çalışmada; kamusal mahremiyetin korunabilmesinin gereği, araştırma sonucunun önerisini oluşturmaktadır. Araştırma bulgularından hareketle; kamu politikaları, birey ve devlet arasında gelişen bir denge takip sürecine işaret etmektedir. Buna göre; kamusal mahremiyet korunabildiği ölçüde, etkin kamu politikaları sağlanabilir. Dolayısıyla etkili kamu politikalarına yönelik kamusal mahremiyet alanı oluşturularak, uluslararası kuruluşların müdahale oranının sınırlandırılmasına yönelik görüş, sunulan çalışmada öngörülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Kamu Politikaları, Küresel Yapılanmalar, Kamusal Mahremiyet.

Jel Kodu: F40, F47, F49.

Authorization Problems and Solutions of Global Constructs Directing Public Policies

Abstract

It is a national responsibility to ensure the effectiveness of public policies that serve both sides. Indeed, one side of public policies is the individual, the other side is the state. In public policy work, which is supposed to be a process affecting economic and sociological characteristics, it is necessary to examine the effects of globalization on the formation process of public policies. The research work develops a solution proposal for what needs to be done to ensure effectiveness in public policies. As is known, the world is in the process of globalization. The effects of globalization on public policies are under the supervision of international organizations; this suggests that public confidentiality must be protected. The confidentiality of public policies; constitute the proposal of the research result. Moving from research findings; public policies, a developing balance between the individual and the state point to the follow-up process. According to this; if public privacy can be maintained, effective public policies can be achieved. Therefore, the vision of limiting the intervention of international organizations by establishing a public privacy area for effective public policies is envisaged in the work presented.

Key words: Public Policy, Global Structures, Public Privacy.

Jel Code: F40, F47, F49.

Makale Bilgileri / Article Info

Alındığı Tarih / Received 11.09.2017

Kabul tarihi / Accepted 09.10.2017

¹Sınırlı Sorumlu Ceylanpınar Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifi İşletme Uzmanı, Dokuz Eylül Üniversitesi, Maliye Doktora, ayse.kaya.akd@gmail.com

Giriş

Kamu politikalarını, devletlerin sürekliliği için izlemeleri gereken politikalarından kamusal alanı kapsayan politikalar olarak tanımlamak mümkündür. Kamu politikaları sadece ülkelerin güvenlik, sağlık, eğitim gibi alanlara ayrılan bütçe planlamalarından ibaret değildir. Çünkü ülkelerin idari gücünün esasını kamusal alan oluşturmaktadır. Dolayısıyla kamu politikalarında etkinliğin sağlanması, ülkelerin kamu alanında ne kadar başarılı kamu politikaları oluşturabileceğine dayanır. Hazırlanan çalışmanın esas düşüncelerinden olan bu görüş, küreselleşme sürecinden dolayı, devletlerin kamu politikalarında müdahalelere maruz kaldığını düşünerek, bu riski dile getirme ve yapılabilecekleri araştırmaya çalışır. Küreselleşmenin ülkeleri birçok noktada bağımlı kıldığı kabul edilse de; sunulan araştırma çalışması kamusal politikalarda ulusallığın da korunması gerektiği görüşünü savunmaktadır. Dolayısıyla çalışmada; kamu politikalarının ulusallığını yönlendirdiği düşünülen uluslararası kuruluşların yetkisel uyumsuzluklarıyla, çözüm yöntemlerine yönelik bir literatür araştırması sunulmaktadır.

Kamu politikaları oluşum süreci, kamusal bir iştir. Zira kamu kavramının ulusallığı yansıttığından hareketle, işin bireye ve devlete dayalı iki yönünün varlığı kabul edilmelidir. Ayrıca kamu politikalarının oluşum süreci; ülkenin tamamını kapsadığından, toplumsal birçok normun karar vericiler için bağlayıcı olduğu görülmektedir. Bu bağlamda çalışmada ilk aşamada; kamu politikalarının gelişimine yer verilmektedir. Kamu politikalarının etkinliğinin sağlanabilmesine yönelik açıklamaların bulunduğu araştırma çalışmasında, toplumun ekonomik ve sosyolojik şartlarının kamu politikalarının oluşum sürecinde ulusal düzeydeki etkisi de incelenmektedir. Küreselleşmenin uluslararası düzeyde etkinliğinden hareketle; ikinci aşamada; birçok uluslararası kuruluşa çalışmada yer verilmektedir. IMF, Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü, Avrupa Birliği, Uluslararası Çalışma Örgütü, Kuzey Atlantik Anlaşması Örgütü, İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Örgütü, çalışmada yer verilen başlıca kuruluşlar olarak gösterilebilir. Söz konusu kuruluşların, amaçlarının dışında hareket edebildiklerine yönelik araştırma bulgularıyla süre-gelen çalışma, yorum içerikli bir tartışıyla devam etmektedir.

Küreselleşme olgusuyla devletler birçok alanda neredeyse bağımsızlığını kaybetmiş ve bu doğrultuda oluşan uluslararası örgütler, devletlerin kamusal alanlarına müdahale ivmesini kazanmıştır (Yıldız ve Sobacı, 2014: 19; Kuluçlu, 2006: 3-8). Çünkü kamu politikalarının uluslararası yönlendirici aktörleri olarak kabul gören küresel yapılanmaların, ulusal anlamda kamu politikalarının etkinliğindeki payı önemsenmelidir. Dolayısıyla sunulan araştırmada, kamu politikalarında etkinliğin sağlanabilmesi için ulusal faktörler, uluslararası kuruluşların etki derecesi ve yöntemleriyle çalışılarak, değerlendirilmektedir.

1.Kamu Politikalarının Gelişimi

Kamu politikası, kamu yönetiminin ilgilendiği temel konular arasında yer alır. Kamu politikası, bir süreçtir ve bu sürecin çözümlenerek incelenmesi önemli bir faaliyettir (Eryılmaz ve diğ., 2013: 129). Resmi süreçler neticesinde iş başına gelen siyasi iktidarların asli görevi, vatandaşların taleplerini karşılamak, bir uzlaşma zemini tesis ederek, toplumsal çatışmaları uzlaştırmaktır. Bu asli görevin en temel çıktılardan biri kamu politikasıdır. Bu bağlamda, resmi ve gayri resmi birçok aktörün formülasyonuna müdahil olmak istediği kamu politikalarının arka planında, toplumsal sorunları çözme ve halkın isteklerine cevap verebilme arzusunun olduğu iddia edilebilir. Bu, hükümetlerin söz konusu sorunlara ve halkın isteklerine ilişkin bir farkındalığa sahip olmasını gerektirir. Esasında, bu farkındalık zorunluluğu bir yandan kamu politikalarının belirlenmesi ve uygulanma süreçlerinin belirli bir toplumsal soruna ilişkin farklı bakış açılarına ve çıkarılara sahip aktörler arasında bir mücadele alanı olduğuna işaret etmektedir (Yıldız ve Sobacı, 2014: 17). Bu anlamda kamu politikaları, kamu gücünün ifadesidir denilebilir (Usta, 2013: 80).

Saha çalışmalarından; yeni kamu yönetimi ve geleneksel kamu yönetiminin incelendiği bir araştırmada; kamu politikalarının önemi, yeni kamu yönetiminde başarılı olan ülke örnekleri verilerek, yeni kamu yönetiminin yetersiz bulunduğu noktaları değerlendirmiştir (Kalimullah ve diğ., 2012: 1). Nitekim modern toplumlarda vatandaşlar, devlet yapısından birçok şey talep eder. Güvenliğinin sağlanıp, sağlık koşullarının iyileştirilmesinden, en iyi eğitim olanaklarıyla, ulaşım ve iletişim olanaklarına kadar. Denilebilir ki, vatandaşlar sürekli artan bir ihtiyaç ve beklenti potansiyeli içerisindedir. Dolayısıyla, devletin bu alanlarda etkili politikaları oluşturması beklenmektedir (Demir, 2011: 107). Durum böyle olmakla birlikte toplumsal sorunlar her geçen gün daha da karmaşıklaşmış ve hemen her kamu politikası alanı oldukça ciddi anlaşmazlıklara konu olmaya başlamıştır. Bu noktada belirsizlik ve kutuplaşma, kamu politikası tartışmalarının önemli bir niteliği olmaya başlamıştır (Yıldız ve Sobacı, 2014: 69). Nitekim Usta (2013: 78-102), kamu politikaları analizi konusunda genel bilgiler vermeyi amaçladığı çalışmada kamu politikalarını; yaşanan toplumsal sorunlarla ilişkili olarak hükümet tarafından alınan kararlara rehber niteliğindeki ölçüt, değerler ve genel ilkeler olarak tanımlamaktadır. Biçer ve Yılmaz ise (2010: 48-49) çalışmalarında; örgütlenen her topluluğun amaç ve hedefleri doğrultusunda, karar alma sorumluluğu taşıdıklarını, dolayısıyla örgütsel bir kurum olan devletlerin de, kamu hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla birçok karar aldığını ve devletlerin aldığı kararların diğer örgüt kararlarından farklı olarak, kamu politikalarını oluşturduğunu yansıtmaktadır. Fischer ve arkadaşları (2007: 29-30); kamu politikalarında izlenmesi gereken iki yöntem olduğunu, dile getirmektedir. Birincisi, başlangıç itibarıyla var olan politikaları yirminci yy. politikaları ile birleştirmek olarak ve bunu yaparken de birtakım deneysel araştırmalarla, bireylerin ne derece memnun kalabileceğini tahmin edebilmek olarak sunulmaktadır. Diğeri ise; insan girişimlerini pratikle sağlayarak, insan eğilimleri ve sonuçlarını kararlılıkla ölçmek olarak belirtmektedir.

Nitekim sosyal bilimler kapsamında bir olgunun teoreme dönüşebilmesinin, uzun bir geçmişini gerektirdiği de belirtilmektedir.

Kurumlar, ön yargının örgütlendiği yerler olarak düşünüldüğünde, konu daha iyi anlaşılabilir. Kurumlar davranışı sınırlayan ve yönlendiren bir çerçeve olarak görülmüş olup, pek çok noktada çıkarların ve kurumsal bağlamların davranışı şekillendiren değişkenler olarak ortaya konduğu söylenebilir. Ancak kurumlar ve kurumların olaylara bakışı, karşılaşılan yeni ve karmaşık bir durumu nasıl anlamlandıracağı da tartışmalı bir konudur. Eğer standart süreçlerin her koşulda hâkim olduğunu ve olacağı iddia edilirse, bu bizi patika bağımlılığı yani süreklilik açıklamalarına götürecektir ki, bu da değişimin olmaması ya da sınırlı olması anlamına gelir. Ancak değişim mevcuttur ve bu değişimi açıklama sürecinde sadece çıkarlar değil; inanış, fikir ve söylemsel değişkenlerin de birer değişimi açıklama unsuru olarak devreye girdiği söylenebilir (Yıldız ve Sobacı, 2014: 73). Bu aşamada bir ülkenin kamu politikalarının oluşum sürecindeki değişkenlerin çeşitliliğine vurgu yapmak gerekir. Nitekim değişimin sürekliliği kabul edilebileceği gibi, yaşanan değişimlerin her ülkenin bölgeleri arasında çeşitlilik gösterdiğinin de farkında olunması önemlidir. Bir ülkeyi oluşturan toplumsal kimliğin yine ülkelerin değişik yaşam alanlarındaki alt topluluklardan oluştuğu bilinen bir gerçekliktir. Bu bağlamda ülkelerin geleceğine yön veren kamu politikalarının ülke nezdindeki çeşitliliklerin baz alınarak hazırlanması, daha kabul edilebilir görünmektedir. Dolayısıyla küreselleşme sürecinde yaşanan değişimler esas, kamu politikalarında çeşitlilik esas olarak düşünülmelidir.

1.1. Kamu Politikalarında Etkinliğin Sağlanabilmesine Yönelik Uygulanabilecek Yöntemler

Bürokrasi, kamu politikasının formel aktörlerinden biridir. Kamu politikalarının oluşturulmasında en önemli rolü, hükümet ile kamu bürokrasisi (askerî ve idari) oynamaktadır. Kamu bürokrasisinin ülkelere göre yapısı ve işleyişi değişebilir. Bazı küçük ve az gelişmiş ülkelerde kamu bürokrasisi çok karmaşık olmayıp çok az sayıda insan çalışıyor olabilir. Bu tür ülkelerde birçok kamu politikası oluşturulması Bakanlar Kuruluna doğrudan ulaşabilir ve çözüm konusunda kabine etkili olabilir. Ancak gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerde kamu bürokrasileri çok büyük ve karmaşık yapıdadır. Bu yönüyle kamu politikası karmaşık süreçlerden geçerek, kp'ye toplumsal grupların/kamu bürokrasisindeki kesimlerin etkisi değişmektedir (Çevik, 2015: 6-7). Bürokratik sistemler, günümüzün gereksinimlerini de bir takım düzenlemelerle karşılayabilme özelliği gösteren evrensel yapılardır. Kamu bürokrasilerinde profesyonelleşmenin örgütsel yapılanma üzerine etkilerinin incelendiği bir araştırma çalışmasında, bürokrasi yapılanmasının en güçlü yanının, görevleri en güçlü şekilde yerine getirebilmesi özelliği belirtilmektedir. Çalışmada ayrıca; uzmanlaşma ve işlevsel örgütlenmeden dolayı, ölçek ekonomileri, personel ve araçların atıl kalmadan kullanımı, aynı uzmanlık alanından veya aynı işi yapan kişilerin bir arada bulunmasından kaynaklanan doyum gibi yararlarından söz edilmektedir (Demet ve Kadir Varoğlu,

1995: 11). Yeni kamu yönetimi de bu doğrultuda inceleyen Batal (2010: 1-2)'a göre; yeni kamu yönetimi savunucuları, işletme yönetiminin kamu yönetiminden daha geniş olduğunu savunmuşlardır. Kamunun yeni savunucuları; kamu yönetiminin sadece kurallara ve yöntemlere göre hareket ettiğini, işletmenin ise bu talimatlar dışında, hedefleri ve öncelikleri belirleme, bunların başarılmasına yönelik uygulama planlaması yapma, dolayısıyla insan kaynaklarını belirleme ve etkin kullanma gibi dinamik süreçleri bünyesinde barındırdığını, açıklamaktadır. Kamu bürokrasisi, devlet yönetiminde, politikada ve toplum hayatında önemli bir yere sahiptir. Siyasi iktidarlar, başarılı olmak ve politikalarını etkin bir şekilde yürütebilmek için bürokrasiye ve bürokratlara bağımlı hale gelmişlerdir. Bürokrasi, önemli kararların alınması ve bunların yürütülmesinde siyasi iktidarların en önemli ortağıdır. Özel sektör kuruluşlarının ve sivil toplumun performansı da, kamu bürokrasisinin etkin ve verimli çalışmasına bağlıdır (Eryılmaz ve diğ., 2013: 75).

Kamu politikası bir bütün olarak kabul edilirse, bu bütünün anlaşılabilmesi için parçalara bölünerek ayrıştırılması, parça veya bölümlerin incelenerek ayrıntıların ortaya konması, böylece bütün hakkında fikir sahibi olma faaliyetine kamu politikası analizi denir. Karar verme, kamu politikası sürecinde en fazla gerçekleştirilen faaliyetlerin başında gelir. Birçok unsurun bir arada ve birçok bilimsel disiplinin önermelerini birlikte hesaba katarak hazırlanan kamu politikası sürecinin belki de en önemli aşaması karar vermedir (Eryılmaz ve diğ., 2013: 129). Kamu politikası yapmak, üretilen politika alternatiflerinin içerisinde en uygununu seçebilme ve uygulayabilme sanatı olarak belirtilmektedir. Karar vericilerin işine yarayacak karşılaştırmalı ve kullanılabilir nitelikli bilgiler üretmek ise politika analizinin en temel amacıdır. Bu bakımdan, kamu politikası analizi sürekli şekilde politika sürecini şekillendirici bir etkiye sahiptir (Çevik, 2015: 19). Aslında karar verme, bir hizmetin ne olduğunun, nasıl yapılacağına ve kime hitap edileceğinin saptanması faaliyetidir. Bu üçlü mekanizmayı doğru bir şekilde işletebilen karar vericiler daha isabetli kamu politikaları üretebilir (Eryılmaz ve diğ., 2013: 129). Akoh ve arkadaşları bu bağlamda (2012: 6); -daha da ileriye giderek- sanal ortamda tüm paydaşların katılımının sağlanabileceği kamu politikası oluşturulabilecek bir veri tabanı önermesinde bulunmaktadır. Birçok sosyal unsurun etkisi altında şekillenen kamu politikası karar verme mekanizmaları, dinamik süreçler olarak nitelenebilir. Kamu politikası yapmanın dinamik süreçleri ve analiz basamakları bütüncül bir şekilde ele alındığında devlet, toplum, siyaset, ekonomi ve diğer ilgili disiplinler arasındaki ilişkiler isabetli bir şekilde açıklanabilir. Ancak, kamu politikası alternatifleri ne kadar kapsamlı hazırlanırsa hazırlansın karar vericilerin karar verme şekillerine ve güçlerine göre politika ajandasına ulaşabilir ya da ulaşamazlar. Sonuç itibarı ile tercih edilen ve uygulanan kamu politikaları (kanun, düzenleme, proje ya da başka formatlarda bir politika çıktısı) içinde bulunan toplumları etkileyebilmekte ve değiştirebilmektedir (Çevik, 2015: 19).

Kamu politikaları alanının ortaya çıkışı ve bir kimlik kazanması karmaşık bir süreç gibi görülse de aslında insanın yönetilmesiyle başlayan bir süreç olduğu ileri

sürülebilir. İnsan ve yönetim kavramları kamusal alanı oluşturduğu gibi, kamusal alanda da alınması gereken kararlar ve bu kararlar dâhilinde oluşan yörlüngerler ‘kamu politikaları’ olarak nitelendirilebilir. İnsan gruplaşmaya başladığı andan itibaren toplumsallaşmaya başlar. Toplumsallaşma ise kaçınılmaz bir şekilde örgütlemeyi, dolayısıyla da devletleşmeyi getirir. Akabinde, örgütlemeye başlayan insanlar bir yönetime ihtiyaç duymaya başlar. Zira yönetim insanın olduğu her yerde ve her zaman olagelen bir olgudur. Tabiatı gereği her insan farklı özelliklere sahip olduğundan, bu farklılığı doyuracak bir sistem de kendiliğinden gelişmektedir.

İnsan bulunduğu örgütlenme mahalinde, idaresini verdiği ve kendisine savunma, güvenlik, eğitim, sağlık gibi birçok ihtiyacının da sağlanmasını beklediği yönetimden iki boyutta hizmet talep etmektedir. Birincisi yönetimin kamusal boyutundan, ikincisi yönetimin sosyal boyutundan. Nitekim insan, temel ihtiyaçları karşılandığı zaman bununla yetinmeyip, sosyolojik ve dahi sonraki aşamalarda da artarak katlanan bir istekler silsilesine sahiptir. Yönetim yaklaşımlarındaki değişimin özünde bu ihtiyaçlar hiyerarşisi yatmaktadır. Başka bir deyişle, insanın tüketme ihtiyacı her zaman üretme potansiyelinden fazla olduğu için, yönetim olgusu da sürekli bir döngü içerisinde. Yönetiminin güncel yaklaşımlarında geline nokta da buna işaret etmektedir.

Yönetim olgusu iki kişiliktir. İki kişinin olduğu her yerde kaçınılmaz olarak biri yöneten diğeri ise yönetilen konumundadır. Kişileri bu sınıflara iten faktörlerin ise öncelikli olarak ekonomik faktörler olduğu ileri sürülebilir. Nitekim insan yaşamını devam ettirebilmek için öncelikle temel ihtiyaçlarını karşılamak zorundadır. Temel ihtiyaçlar ise ekonomik potansiyelle aşılabılır. Sosyolojik faktörler bunu takip eden ikinci boyutu oluşturmaktadır. Dolayısıyla insanların, doğanın var oluşuyla birlikte örgütlemeye başladıklarından itibaren, öncelikle yönetim kavramını tanıdıkları, ileri sürülendir. Akabinde insan örgütlenmeyle beraber yönetimden idare edilmeyi beklemektedir. Yönetime insan tarafından sunulan bu idare hakkı –dolayısıyla- yönetime bir müdahale hakkı vermektedir. Müdahale hakkının oluşturduğu sınırlar ise ‘kamusal alan’ denilen yörlüneyi oluşturur. Bu noktada insanın öncelikle yönetimde kamusal yönetime, ihtiyaçlarında ise ekonomik faktörlere odaklandığını kabul etmek gerekmektedir. Zaman içerisinde oluşan kamusal alanda insanların taleplerini karşılayabilmek adına çok çeşitli etkinlikler oluşmaktadır. Bunlar günümüze kadar değişik ad ve kavramlarla sürüklenen siyasi seçimlerdir. Seçilen kişiler zamanla kurumsallaşarak parti örgütlenmelerini de beraberinde getirmektedir.

Seçilmişlik vasfının insana verdiği özgüven ve ego bir yana; seçilmiş kişi veya kurumlar elindeki güçle beslenebilmek adına –daha iyi hizmet- yarışı altında daha iyi bir kamusal yönetimi oluşturmaya çalışmaktadırlar. Çünkü kamusal alan insanın öncelikli alanını oluşturur. Diğeri tarafta -tabi ki- bu yarışa katılmak isteyenler çeşitlenerek süreklilik göstermeye devam etmektedir...

Devletleşen insan toplulukları, ihtiyaçlarını -bir süreden sonra- kimlik kaygısı yaşamayan yönetimden alenen beyan ettikçe, kurumlar ve dolayısıyla devletler de daha etkili yöntemler arayışına girmektedir. Bu arayış çabası yönetimi daha etkili kararlar almaya iterek, bunun bir süreç olarak işleyişini zorunlu kılar. Bu çeşitli işlerin oluşturduğu süreçler zamanla kendiliğinden kabul edilen kimliğe bürünerek ‘kamu politikaları’ kavramıyla adlandırılmaktadır. Günümüzde izlenen kamu politikalarında etkinliğin sağlanması adına; çok yönlü işlevsellik niteliğine göre hareket etmek gerekmektedir. Bu doğrultuda bürokrasi kavramı; genelde, katı bir yönetimin kurallar bütününe yansıtılmaktadır. Fakat sanıldığı gibi aksine bürokrasi; var olan bir sistemdeki işleyişini sağlayan uygulamaların tümüdür. Nitekim bürokrasi, geçmişten gelen ve gelecekte de varlığını sürdüreceği bir yapıdır. Tabii ki zamana uyularak varlığını sürdürebileceği iddiasında bulunulabilir. Nasıl ki bugün, profesyonel bürokrasi, açık ve kapalı bürokrasi gibi kavramlarla bürokrasi şekillenerek varlığını sürdürüyorsa, yarın da başka şekillere bürünerek yine varlığını sürdürebileceği, öngörüsünde bulunulabilir. Yüzyıllardır varlığını koruyan, kamu bürokrasisi de öngörüye dayanak olarak gösterilebilir.

Kamu politikaları kurumsal ve devletsel örgütleri ayakta tutan öncelikli süreçlerdendir. İktidarlar iktidarına devam etmek için, hizmetten memnun kalan insan ise bu hizmetin devamlılığı için buna muktedirdir. Bu noktada kamusal alanın çok ince bir çizgiye sahip olduğunu da hatırlatmak gerekmektedir. Kamusal alanı, kamu politikaları aracılığıyla ellerinde tutan örgütsel kurumların, kamusal alanın sınırlarını aşmamaya dikkat etmeleri gerekmektedir. Tartışmalara neden olan 31853594-101-580-249 sayılı ‘Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı’ bu konuda örnek olarak gösterilebilir. Bu durumda yapılması gereken insana giden yolu bularak, işi uzmanlarınca yürütmektir. Bu bağlamda kamu politikası süreçlerine insanın hizmet beklediği iki boyuttan ulaşılması gerekmektedir. Birinci boyut ekonomik boyutu olduğundan ekonomi uzmanlarının, ikinci boyutu oluşturan sosyal boyutunda ise insan kaynakları uzman/yöneticilerinin, kamu politikaları süreçlerine dâhil edilmesi gerektiği, söylenebilir. Kavramsal olarak ekonomi ve finans sözlükte aynı anlama tekabül etse de, günümüzde finansal piyasaların etkinliğinden oluşan apayrı bir sistem mevcuttur. Finansal piyasaların etkinliği devletlerin kamu politikaları nezdinde göz ardı edilemeyecek kadar önemli bir konumdur. Dolayısıyla ekonomi uzmanlarının finansal piyasa bilincine sahip olması gerektiğini vurgulamak yerinde olacaktır. Ekonomi ve İnsan Kaynakları Uygulamalarının, kamu politikalarına dâhil edildiği süreçte, bürokrasinin merkez noktada konuşlandırılması, iş sürecine hız ve esneklik kazandıracaktır.

2. Kamu Politikalarını Yönlendiren ve Yöneten Kurumların Yetki Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yöntemleri

Toplumsal çözüm üretmek için geliştirilen kamu politikalarının oluşturulması, uygulanması ve değerlendirilmesi sürecine, politikacılar uluslararası örgütlere kadar uzanan çok geniş bir yelpazede birçok içsel ve dışsal aktör dâhil olmaktadır. Bu aktörlerden bir kısmı, doğrudan benimsenecek politikaya

dair tercihte bulunma yetkisine sahipken, diğer bir kısmı statülerine bağlı olarak sadece tercihi etkileyebilmektedir. Başka bir deyişle, kamu politikası sürecine müdahil olan aktörlerin bazıları devlet olarak ifade edilen siyasal organizasyonun içerisinde yer alırken; siyasal partiler, vatandaşlar, düşünce kuruluşları veya medya gibi bazı birimler de devlet dışı aktörler olarak, söz konusu süreçte etkin olmaya çalışmaktadırlar. Kamu politikaları, toplumsal gereksinimlerin farklı politika alanları ile ilişkili olması nedeniyle çok büyük bir çeşitlilik göstermektedir. Hükümetler, ulusal çıkarları dikkate alarak, eğitim, sağlık, konut ve sosyal güvenlik, adalet, savunma, dış ilişkiler, dış ticaret ve vergi politikalarına kadar çok geniş bir yelpazede belirli tercihlerde bulunmaktadırlar. Bu bağlamda kamu politikası; belirli bir alanla ilgili eylemler serisi olarak tanımlanmakta ve kamu politikasının; hükümetler ve vatandaşlar arasında bir rehber niteliği taşıdığı dile getirilmektedir. Hükümetlerin ellerindeki kaynakların kısıtlı olduğu ve toplumun istek ve ihtiyaçları açısından mutlak surette öncelik sıralaması yapmak zorunda oldukları göz önünde bulundurulduğunda, söz konusu tercihi kimin yaptığı, kimlerin bu tercihleri etkilediği ve tercihlerin nasıl belirlendiği soruları daha önemli hale gelmektedir (Yıldız ve Sobacı, 2014: 17-19).

Kamu politikalarının oluşturulmasında ve uygulanmasında sadece ulusal aktörler rol oynamamaktadır. Son zamanlarda küreselleşmenin sonuçlarından biri olarak güçlü ülkelerin ya da uluslararası kuruluş ve örgütlerin (uluslararası aktörler) ülkeler üzerinde -özellikle de gelişmekte olan ülkeler üzerinde- etkisinin olduğunu belirtmekte yarar vardır (Çevik, 2015: 12). Sahada, kamu yönetiminde etkinliğin sağlanmasına yönelik alternatif bir model önerisi sunulan bir çalışmada; küreselleşmenin kamu sektöründeki etkilerine özellikle yer verilmektedir (Şahin, 2010: 63-64). Nitekim küreselleşme olgusunun, ekonomik boyutuyla tartışıldığı ve IMF, Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü'nün küreselleşme sürecindeki rolü ve bu sürecin doğurduğu sonuçların araştırıldığı bir diğer saha çalışmasında (Göngen, 2013: 117-133); küreselleşmeyi yöneten, sayılı üç ana kurumun kuruluş amacının dışında politikalar yürüttüğü belirtilmektedir. Çalışma, bu doğrultudaki en önemli savını, fakir ülkelerin daha da fakirleştiği, zengin ülkelerin ise daha da zenginleştiği gerçeğine dayandırmaktadır. Eleştirel açıdan yaklaşanlara göre; küreselleşme, iddia edildiği gibi görünmez bir elin değil, IMF, Dünya Bankası gibi uluslararası odaklarda somutlaşan uluslararası boyutlu tekellerin egemenliği altındadır. Uluslararası sermayenin çıkarlarını korumanın bir aracı olan bu kurumlar, mali, ekonomik ve sosyal konularda temel kararların alınması ve yürütülmesini gerçekleştirmektedir (Işık b.a'dan akt., Özdemir, 2007: 231). Akabinde, Petkoski ve Twose (2003: 3-5) tarafından yürütülen ve dokuz bölgede yetmiş beş ülke üzerinden katılımın sağlandığı bir başka araştırma çalışmasında, kurumsal sosyal sorumluluk için kamu politikası önermesinde bulunmaktadır. Veri toplama tekniği olarak anket yönteminin kullanıldığı çalışma, gelişmekte olan ülke hükümetlerinin, kamu politikası hedeflerinin, ulusal rekabet stratejilerinin bir hedefi olarak, doğrudan yabancı yatırım, ihracatı konumlandırmak ve özellikle yoksulluk odaklı sürdürülebilir kalkınma stratejilerine dayandığını ileri sürmektedir. Başka bir

dayanak olarak Koray (2007: 20), sosyal politikanın anlam ve işlevini tartıştığı çalışmasında; küreselleşmenin ilk ve en doğru etkisinin işgücü ve çalışma koşulları içerisinde olduğunu belirtmektedir. Çalışmada, mal ve hizmet piyasalarının küreselleşmesi işgücü piyasasının da küreselleşmesine yol açarak, işgücünü küresel bir rekabetle karşı karşıya getirerek, işsizlik tehdidini artırdığını ve çalışma koşullarını da baskıladığını vurgulamaktadır.

Kamu politikası ve aktörlerinin, bir anlamda finansal istikrara hizmet ettiği söylenebilir. Darıcı (2012: 3-4), kamusal sorumluluk kapsamında finansal istikrarın hedeflediği para politikasını Türkiye analiziyle incelediği çalışmada; finansal istikrarın bir kamu malı olduğunu vurgulamaktadır. Bu kamu malının, kamusal kesim tarafından, yeterli miktarda ekonomik birimlere sunmak zorunda olduğu da açıklanmaktadır. Araştırmacıya göre; kamusal alan her zaman finansal sistem ve piyasaların istikrarına yönelik sorumluluk taşımaktadır. Dolayısıyla finansal sisteme kamusal müdahalenin, kamu politikalarıyla yön verilebileceği, söylenebilir. Bu bağlamda Sarısoy (2010: 279) alan araştırmasında; devletin ekonomideki payının arttıkça, ortaya çıkan mali sıkıntılar ve yaşanan krizlerin de bu etkinsizliği arttıran önemli nedenlerden olduğunu ileri sürmektedir. Ayrıca, zaman içerisinde vatandaşların devletten beklentilerinin artmasının “kamu hizmeti” anlayışının değişmesine neden olduğunu ve devletin bu beklentileri tam anlamıyla karşılayamaz hale geldiğini, dile getirmektedir. Araştırmacı bu bağlamda gündeme gelen devletin yeniden yapılandırılması tartışmaları neticesinde ortaya çıkan piyasanın serbestleştirilmesi süreciyle birlikte devletin, verimsiz olduğu tekel niteliğindeki bazı alanlardan çekilerek, bu alanları rekabete açıp ve büyük ölçüde de özel sektöre bıraktığını; bununla birlikte, kamu yararı düşünülerek rekabete açılan ve özel sektöre bırakılan bu alanlarda devletin düzenleyici ve denetleyici bir rol üstlenmesi gerektiği açıklanmaktadır.

Kamu politikası ile ilgili literatürde, uluslararası aktörlere -genelde kesin bir dille- yer verilmemektedir. Bunun başlıca nedeni, belki de ilgili literatürü üreten ABD, İngiltere, Almanya ve diğer gelişmiş ülkelerin genel olarak uluslararası kuruluşları yönlendirdiği düşünüldüğünde bu kuruluşlardan etkilenen daha çok bu gelişmiş ülkeler değil gelişmekte olan ülkeler olması gösterilebilir. Dolayısıyla bu ülkelerdeki çalışmalarda aktörler ele alınırken uluslararası aktörler çok dikkate alınmamaktadır. Ama Türkiye gibi ülkeler için bu geçerli değildir. Örneğin Uluslararası Para Fonu (IMF) ile Türkiye arasında ekonomik krizlerden sonra yapılan anlaşmalar gereği IMF sürekli Türkiye’deki ekonomik politikalar üzerinde, etkili olabilmektedir. Bu yönüyle uluslararası aktörler göz ardı edilemez (Çevik, 2015: 12). Aynı zamanda Japonya’da savunma harcamaları II. Dünya Savaşı’ndan sonra ABD ile Japonya arasında yapılan güvenlik anlaşması çerçevesinde yapılmaktadır. Buna göre Japonya’nın yıllık savunma harcama tutarı GSYİH’nın %1’inden fazla olmayacaktır. Bu nedenle Japon savunma harcamaları diğer gelişmiş ülkelerin savunma harcamalarından daha azdır (Günay, 2007: 216). Bu doğrultuda, II. Dünya Savaşı’ndan sonra oluşan, finansal ve siyasi istikrarsızlığın,

ülkeleri bir takım örgütlenme yapılarına sürüklediği, yapılan bir saha çalışmasında da özellikle vurgulanmaktadır. Çalışmada uluslararası para ve ticaret politikası koordinasyonuna yer verilerek, Türkiye Yunanistan müzakerelerine de bu bağlamda yer verilmektedir (Moravcsik, 1998: 98-17). Özellikle 20. yy.ın sonlarından itibaren, ulus devletler kendi iç mekanizmalarıyla çözemeyecekleri yeni ve insanlığın tümünü ilgilendiren birtakım ortak sorunlar ile karşı karşıya kalmışlardır. İnternette işlenen suçlar, insan kopyalanması, terör, kuş gribi ve AIDS gibi salgın hastalıklar, küresel ısınma gibi çevresel problemler bu sorunlara örnek olarak gösterilebilir. Bu yeni ve ortak sorunlar, bir yandan devletlerin işbirliği içerisinde faaliyette bulunmasını, diğer yandan ulusal egemenlik tartışmalarının gölgesinde ve günümüzde küresel sistemi şekillendiren ‘karşılıklı bağımlılık’ ilkesi bağlamında, uluslararası aktörlerin ulusal kamu politikalarının şekillendirilmesi sürecine dâhil olmasını gündeme getirmektedir (Yıldız ve Sobacı, 2014: 19). Bu bağlamda Kuluçlu (2006: 3-8), yönetimde denetimin rolünü incelediği çalışmasında, uluslararası denetim kapsamında; küreselleşme ile birlikte ülkeler arası ilişkilerin yoğunlaştığını, dolayısıyla ülkelerin karar almalarında ve bu kararları uygulamalarında iç dinamiklerle birlikte dış faktörlerin de önemli rol oynadığını bildirmektedir. Çalışmada bu doğrultuda, Türkiye’de son dönemlerde Avrupa İnsan Haklarına başvuruların fazlaştığı, bu nedenle de içte alınan karar ve eylemlerin, bu mahkeme tarafından denetlendiği vurgulanmaktadır.

Uluslararası aktörler sosyal nitelikli kamu politikalarından ekonomik politikalara, dış politikadan güvenlik politikalarına kadar bütün alanlarda, bir şekilde rol oynamaktadır. Özellikle ABD’deki 11 Eylül Saldırısı’ndan sonra terörle mücadelede ülkeler arası işbirliği ve dayanışma ve ortak politika üretme çabaları artmıştır. Ayrıca Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin yaşadığı ekonomik sorunların üstesinden gelebilecek politikaların oluşturulmasında ve uygulanmasında Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası (WB) ve Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) gibi kuruluşlar etkili olmaktadır. Sosyal alanlarla ilgili (çocuklarla ve aile ile ilgili) alanlarda yine UNICEF gibi birçok uluslararası kuruluş, politikaların oluşumu ve uygulanmasında müdahil olmaktadır. Yukarıda sayılanlar daha çok Birleşmiş Milletler altında çalışan kuruluşlardır. Bunların dışında ülkelerin oluşturduğu birlikler ya da organizasyonlar da ulusal politikalar üzerinde rol oynamaktadır. Avrupa Birliği, Arap Birliği, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (OSCE), Kuzey Atlantik Anlaşması Örgütü; NATO bunlar arasında sayılabilir. Sonuç olarak kamu politikası çalışmalarında aktörleri incelerken sadece ulusal aktörleri değil, uluslararası aktörleri de ele almak gerekir. Özellikle de incelenen ülke gelişmekte olan bir ülke ise o ülkedeki kamu politikası oluşturulması ve uygulanmasına uluslar arası kurum ve kuruluşların etkisi daha fazla olacaktır (Çevik, : 2015: 12).

Kamu politikalarını yönlendiren ve yöneten kurumların, politikaları etkileyebilme oranı aynı değildir. OECD: İktisadi işbirliği ve Kalkınma Örgütü’ne bu noktada -ayrıca kısa bir vurgu yapmak yerinde- olacaktır. II. Dünya Savaşı’ndan

sonra Avrupa'nın yeniden yapılandırılması amacıyla oluşturulan bu örgütlenme, günümüzde kuruluş amacından daha fazla konuyla ilgilenmektedir. Amerika ve Kanada ortak girişimi sonucunda Marshall Planı'nın bir uzantısı olan, OEEC: Avrupa İşbirliği'nin devamı niteliğinde olan OECD'nin günümüz itibariyle, hangi konularla ilgilendiği değil de, hangi konularla ilgilenmediğini belirtmek daha doğru olacaktır. Nitekim OECD'nin gelecekteki hedefi, küreselleşmenin merkezini oluşturan bir forum olmaktır. Başka bir deyişle OECD'nin görünür amacı olan; küreselleşmenin yarattığı sorunlara çözüm bulmak için üye ülkelere yardımcı olabilmektir. Gün itibariyle otuzu aşkın üyesi bulunan ve aralarında Türkiye Cumhuriyeti'nin de bulunduğu OECD, ayrıca ilgi çekici bir şekilde üye olmayan ülkelere de büyük oranlarda yardım etmektedir. Küreselleşmenin tanımına tekrar inildiğinde, uluslararası değerlerin sınırları aşması, denilebilir. Daha gerçekçi bir tanım yapmak gerektiğinde ise; küreselleşme tanımında yer alan değer kavramıyla anlatılmak istenen direkt olarak sermaye olmasa da, esasen anlaşılması gereken öncelikli değer; esasen sermayedir. Ulusal sermayelerin uluslararasılaşması, doğal olarak müdahaleci örgütlenmeleri de peşi sıra getirmektedir. Bu noktada, OECD'nin gelecekteki hedefi tekrarlandığında, uluslararası sermayenin daha sağlam verilerle yön değiştirmesinde, OECD'nin veri tabanlarının önemine dikkat edilebilir. Nitekim OECD'nin veri tabanları içerisinde kamu maliyesi önemli bir alanı teşkil etmektedir. OECD tarafından ülkeler arasında süreklilik arz eden analiz ve çalışmalar, ülkelerin ekonomik ve sosyolojik boyutunu kaçınılmaz bir şekilde resmederek, yapılması gereken önermelere de maruz bırakmaktadır. Ülkelerin kamu politikalarında yönlendirici etkisi bulunan uluslararası kuruluşlar yazınında, OECD genellikle yer almamaktadır. Bu yönüyle, kişi ve kurumların bu bağlamda devletlerin de en güvendiği uluslararası kuruluş olma niteliğini de gün geçtikçe istikrarla yinelemektedir. OECD'nin, devletler nezdinde yaptığı çalışmaların önemi muhakkak ki tartışılmazdır. Fakat yapılan analiz çalışmalarının sonuçlarıyla, varılmak istenenler asıl tartışılması gerekenlerdir. OECD'nin ekonomik faaliyetler başta olmak üzere yürüttüğü çalışmaların sonuçlarının nerelerde kullanıldığı ve bu sonuçlarla ülkelerin nelere yönlendirildiği ise asıl incelenmesi gereken noktalardır. OECD'nin son dönemde, uluslararası piyasaya sürdüğü sigmaları bu noktada incelemeye almak yerinde olacaktır. Sigmalar, en genel tanımıyla ülkelerin kamu yönetiminde çalışan kişilerin potansiyellerini arttırmayı amaçlayan nitelikli bireylerdir. Sigmaların uzmanlık alanlarında kamusal alanda politikalar yapmak da yer almaktadır. OECD ve Avrupa Birliği'nin ortak bir projesi olan sigmalar, daha açık bir şekilde kamu yönetiminde başarılı olamayan ülkelerin, başka bir deyişle; etkin kamu politikaları üretemeyen ülkelerin yapması gerekenleri önerme adı altında, hazır etmektedir. Dolayısıyla ülkelerin yönlendirilmesindeki en önemli etken olan kamu politikalarının oluşum sürecinde ve her aşamasında yer alarak, küreselleşmenin merkezi rolünü üstlenmiş konumdadır. OECD'nin diğer uluslararası kuruluşlardan farkını ise yürüttüğü detaylı ve programlı uygulamalı çalışmalar oluşturmaktadır. Dolayısıyla dünyanın IMF, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü gibi kuruluşlara güvenini kaybettiği günümüzde, OECD, yükselen

bir güven kaydetmektedir. Böylelikle OECD'nin gelecekteki hedefine ulaşmada, planlı ve programlı çalışmalarıyla ulaşmaya başladığı, söylenebilir. Aynı istikrarla aralarında Türkiye Cumhuriyeti'nin de bulunduğu ülkelerde temsilcilikleri bulunan OECD'nin, önümüzdeki yüzyıllarda, uluslararası iktidarın en güçlü sahibi olabileceği, ileri sürülebilir. Bu öngörünün en güçlü dayanağı ise OECD'nin yürüttüğü çalışmalardan elde ettiği verileridir. Dolayısıyla kamu politikalarında OECD etkisinin ayrıcalıklı bir rolde bulunduğu, ileri sürülebilir. Akabinde özellikle gelişmekte olan ülkelerin kamu politikalarının oluşumunda, Ekonomik ve İşbirliği Teşkilatının etkileri diğer uluslar arası kuruluşlardan daha geniş bir alanı işaret etmektedir. Bu bağlamda, OECD etkisinin başka bir çalışmada incelenmesi gereğinden hareketle, bu konuyla ilgili çalışmaların yapılmasının beklenti dâhilinde olduğu söylenmelidir. Dolayısıyla kamu politikalarında OECD etkisi, örneklem dâhilinde incelenmesi gereğinden, söz konusu beklenti hazırlık sürecindedir.

Küreselleşme süreci, ülkeleri birçok bağlamda birleştirici kılabilmeyi zorunlu kıldığından, ulusların keyfiyet içeren politikalarını engelleyici bir özellik taşımaktadır. Bu açıdan bakıldığında küreselleşme sürecinin olumlu etkilerinin varlığını da kısaca belirtmek yerinde olacaktır. Buna karşılık bu çalışmada; uluslararası sorunları ortak bir güçle çözebilmek adına oluşturulan söz konusu kuruluşların, ulusların kamusal alanlarına yönelik karar süreçlerinde, müdahale alanlarının sınırlandırılması gerektiği yönünden küreselleşme süreci negatif yönüyle değerlendirilmektedir.

3. Yorumsal Tartışım

Kamu politikalarında ulusal etkinliği sağlayabilmek adına; yönlendirici aktörlerin işlevlerinin araştırıldığı çalışmada, saha çalışmalarından edinilen bulgulardan öncelikle, küreselleşme sürecinde yaşanan değişimlerin ve kamu politikalarında çeşitliliğin esas alınması gerektiği anlaşılmaktadır. Küreselleşme ile birlikte uluslararası boyutta -ülkelerin bağımlılık süreci- tartışmasız bir gerçekliktir. Fakat IMF, Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü ve OECD gibi küresel yapılanmaların; uluslararası sermayeyi korumak gibi görünen amaçların dışında, küreselleşmeyi yönetmek adına başka amaçlara hizmet edebileceğinin de farkındalığı gerekir. Çünkü fakir ülkelerin genelde daha fakirleşmesi ve zengin ülkelerin gün geçtikçe daha da zenginleşmesi, söz konusu kuruluşların uluslararası sermayeyi korumak amacına yeteri kadar yönelemediklerini göstermektedir. Dahası araştırmalarda; yeni kamu yönetiminde sadece kurallara ve yöntemlere göre değil, insan kaynaklarını bünyesinde aktif olarak kullanmak gibi ölçütlere göre hareket ettiği bildirilir. Kamu politikalarında bürokrasinin devlet ve dolayısıyla toplum yönetimindeki önemi göz önüne alındığında -siyasi iktidarların- bürokrasiye bağımlılıklarının kamu politikalarının karar alma süreçlerinde engel teşkil edebileceği açıktır. Dolayısıyla bürokrasinin, kamu politikalarının resmi aktörlerinden olduğu kabul edilebilir ve fakat kamu bürokrasisinin ülkelerin yapısına göre değişebildiği de her daim bilinç edilmelidir. Zira az gelişmiş ülkelerde bürokrasinin karmaşık bir yapı göstermemesi daha yalın kamu

politikalarının oluşumunu sağlasa da, gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelerde bürokrasi, kamu politikalarının oluşumunda daha hantal bir işlev sergiler niteliktedir. Başka bir deyişle bürokrasi faktörü, kamu politikalarını her daim olumlu bir şekilde yönlendiremeyebilir. Çünkü toplumsal kesimlerdeki çeşitlilik kamu politikalarının oluşum sürecinde etkilidir.

Araştırma bulgularının çok çeşitli değerlendirilmesi mümkündür ve fakat öncelikle kamu politikası aktörlerini incelerken, ulusal aktörlerin dışındaki aktörlerin de bilincinde olunması gerekir. Yabancı literatürün öne sürdüğü her görüşü, ezbere kabul etmek ise bilimsel değerlere aykırıdır. Dolayısıyla, gelişmekte olan ülkelerin öncülüğündeki söz konusu uluslararası kuruluşların, literatürde - kendilerinden kamu politikasını yöneten/yönlendiren aktörler olarak- ifadeleri beklenemez. Bu konuda ulusal mahremiyetin korunması gereğinden hareketle, kamu politikalarını yönlendiren aktörlerin farkındalığı, araştırmacılar açısından ayrıca önemli görülmelidir. Bu aşamada, ülkelerin kamu politikaları sürecinde birçok disiplinden beslenmesi gerektiği açıkça ifade edilebileceği gibi, küreselleşme nedeniyle ülkelerin kamusal bağımsızlığının birtakım riskler içerdiği de, görülür. Çünkü ülkelerin, kamusal işlerinde geleceğe yönelik öngörülerde bulunabilmesi için; daha güvenli ve dolayısıyla öngörülebilir yöntemler oluşturabilmesi gerekir. Bir bütün olarak kabul edilmesi gereken kamu politikası işinin; anlaşılması için ayrıştırılması ve dolayısıyla içerdiği işi, uzmanlarınca yürütmesi ve fakat paydaş kesiminin de genişletilmesi gerektiği söylenebilir. Başka bir deyişle; kamu politikasının etkinliğinin sağlanması için öncelikle fonksiyonel olarak analiz edilmesi gerekiyor. Beraberinde kamu politikalarının resmi aktörlerinin dışındaki aktörlerin etkisini de bu içerik de kabul ederek, oluşturulması önerilebilir. Çünkü araştırma çalışmalarından elde edilen bulgular, kamu politikalarının toplumları etkileyebilmekten öte değiştirebildiğini de işaret ediyor. Hal böyleyken yapılması gerekeni öngörmek zor olmasa gerek: İnsana yönelmek! Başka bir deyişle, insana giden yöntemlere yoğunlaşarak, kamu politikası işini uzmanlarına teslim etmek gerekir. Dolayısıyla; insanın istek ve ihtiyaçlarından yola çıkarak, ekonomik ve sosyal boyut analizinin kamu politikası sürecine dâhil edilmesi düşünülmelidir. Nitekim kamu politikası ve aktörleri, bir anlamda finansal istikrara hizmet etmektedir. Saha çalışmalarının yansıttığı bu sonuç, finansal istikrarın kamu politikalarının oluşum sürecinde, ne kadar adil kullanıldığını da tartışma açabilir. Nitekim dünyadaki ortak sermayeyi doğru ve adaletli kullanım adına, küresel örgütler tarafından neler yapıldığı merak edilendir. Dünyadaki nüfusun yaklaşık %11'i yani 800 milyon insan en temel ihtiyacı olan beslenme ihtiyacını karşılayamazken; açlık çeken her 5 kişiden 3'ü kadın iken, 5 yaşın altındaki çocukların yarısı açlıktan hayatını kaybediyor ve 1 çocuğun günlük beslenebilmesini karşılayacak ücret 65 kuruş iken, uluslararası sermayeyi koruma adına kurulmuş söz konusu örgütlerin neye ne kadar hizmet ettiği sorgulanmalıdır (<https://onedio.com/haber/dunyada-gorulen-aclik-hakkinda-9-gercek-516768>)! Bu istatistikler finansal istikrarın, hangi devletlerin ve kuruluşların tekelinde olduğuna yönelik başka bir sorgulama alanı getirir. Küreselleşmeden dolayı ülkelerin

karşılıklı bağımlılıkları birçok anlamda kabul edilebilir. Ama bu bağımlılığın ne kadar doğru uygulandığı sorgulanmalı ve araştırılmalıdır. Çünkü kamu politikaları bir ülkenin eğitim, sağlık, güvenlik, gibi birçok yaşamsal hakkının adaletli olarak sürekliliğini sağlamayı amaç edinir. Amaç buyken, gelişmekte olan ülkelerin bu amaç uğruna ne kadar etkili kamu politikaları sağlayabildiği düşünülmelidir. Nitekim birçok uluslararası kuruluş, küreselleşmenin gerekleri aracılığıyla, ülkelerin sosyal ve ekonomik alanlarına müdahale etmektedir. Müdahale edilen alanların farkındalığı ise, kamunun ulusal alanlarında arttığını gösterir. Bu durumda ulusal mahremiyetin ne kadar korunduğu veya kamusal mahremiyetin ne kadar sağlanabildiği, belki de çözümün kendisidir.

Araştırma bulgularından hareketle; kamu politikalarının ulusal etkinliğini yönlendiren küresel yapılanmaların yetki uyuşmazlıkları ve çözüm yöntemleri üzerine bir sorgulama sürecini başlatan çalışmada, kamusal mahremiyetin korunması gereği anlaşılmaktadır. Nitekim uluslararası kuruluşların küreselleşmeden dolayı –çoğunlukla gelişmekte olan ülkelerin kamusal alanlarına yönelerek, müdahale alanını genişlettiği düşünülmektedir. Küreselleşmenin doğurduğu karşılıklı bağımlılık ilkesi, her daim doğru amaçlara hizmet edilmediğini gösterdiğinden; oluşturulacak politikalarının daha etkin olabilmesi, sonuç olarak bir takım koşullara bağlı kılınabilir.

Sonuç ve Öneriler

Kamusal Mahremiyet

Bir ülkenin geleceğini belirleyecek politikaların sağlam temellere dayanması gerekir. Bu durumda Türkiye Cumhuriyeti –öncelikle- çekabını gerçekleştirmelidir. Zira küreselleşme süreci, ülkeler arasındaki bağımlılığı arttırabildiği gibi, ülkelerin birçok konuda ortak hareket etmesi gereğinden öteye de gidebilmektedir. Bu durumda Türkiye'nin kamusal alandaki politikalarında bir nevi örtük bir görünüme ihtiyaç duyulduğu, söylenebilir. Küreselleşmenin gerektirdiği ortak hareketlerin, bir ülkenin en önemli idari ayağını oluşturan kamu alanının ortaklığından ayrıştırılması gerekir. Çünkü her ülkenin oluşum kültür kökenleri farklılık gösterir. Başka bir deyişle; Türkiye Cumhuriyeti'nin kamu politikaları dışa açık bir görünüm sergilediğinden, ileriye yönelik riskler sergilemektedir. Dolayısıyla uluslararası kuruluşların müdahalelerine maruz kalma payı daha yüksektir. Bu bağlamda Dünya Ticaret Örgütü (WTO), Uluslararası Para Fonu (IMF), Birleşmiş Milletler (UN), Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Teşkilatı (OECD),Uluslararası Ticaret Odası (ICC), Dünya Ekonomik Formu (WEF), Kuzey Atlantik Paketi (NATO), Dünya Bankası (WB) gibi örgütlenmeler, küreselleşme sonucunda oluşan yapılar olarak kabul görebilir. Fakat söz konusu bu küresel yapılanmalar; dünya ekonomisine yön veren gelişmiş devletlerin yönetimindedir. Başka bir deyişle ABD, Japonya, Almanya, İngiltere, Fransa, Kanada, İtalya bu kuruluşlar üzerinde -bir anlamda- söz sahibidir. Dolayısıyla -söz konusu- Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler olduğunda, kamu politikalarında daha dikkatli bir görünüm sergilenmelidir. Sunulan çalışmada;

söz konusu küresel kuruluşların dünyanın ortak amaçlarına hizmet etme derecesinin sorgulanmasının gerektiği anlaşılmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti gelişmekte olan ülkeler arasında – geçmişi- ve stratejik konumu itibarıyla her daim kamusal risklere açık bir ülke olmuştur. An itibarıyla orta doğunun her türlü riskini de üstlenir görünmektedir. Bu noktada bir ülkenin öncelikli işlevinin vatandaşlarının temel ihtiyaçlarından olan güvenliğini sağlaması gerektiği, hatır edilmelidir. Gelişmekte olan bir ülke konumundaki Türkiye Cumhuriyeti; kamu politikalarında mahremiyete yönelmeli ve öncelikle vatandaşlarının güvenliğini sağlamaya çalışmalıdır. Barınma, beslenme ve işsizlik gibi, vatandaşlarının temel ihtiyaçlarına kamu politikaları sürecinde öncelik vermesi beklenir. Beraberinde bölgesel çeşitlilik bu sürece –uzmanlarca- dâhil edilmelidir. Nitekim değerlendirme aşamasında, kamu politikalarında etkinliğin sağlanması için birçok disiplinden beslenmesi gerektiği açıktır. Disiplinlerarası bir özellik gösteren kamu politikası oluşum sürecinin istatistiksel verilerin işaret ettiği nitel yöntemlerle donanarak sahaya sunulması ve bu işleyişe, ekonomi ve insan kaynakları uygulamalarının dâhil edilmesi kamu politikalarında etkinliğin sağlanması için gerekli görülmektedir. Dolayısıyla kamu politikalarının hem ekonomik hem de sosyolojik bir özellik taşıdığını, çalışmanın sonunda yinelemek yerinde olacaktır.

Araştırma çalışmaları; kamu politikaları işinin bir yönünde bireyin, diğer yönünde devletin yer aldığını göstermektedir. Denilebilir ki; kamu politikaları işleyiş süresi, birey ve devlet arasında bir denge takip sürecidir. Takip dengesine göre, etkinlik gösteren kamu politikaları; kamusal mahremiyetin korunabildiği ölçüde, etkinlik oranının sürekliliğini de sağlamış olacaktır. Akabinde dünya, küreselleşme denilen sınır ötesi yapılanmanın içerisinde yer almaktadır. Fakat küreselleşmenin negatif etkilerini artırmak veya azaltmak, uluslararası kuruluşların gözetimindedir. Bu noktadan hareketle; etkili kamu politikalarının ülkeler bünyesinde oluşturulup, bir anlamda kamusal mahremiyet alanı oluşturularak, uluslararası kuruluşların müdahalesine izin vermemek veya sınırlandırmak gerekir. Kamu politikalarında yapılabilecek yönlendirmeleri en aza indirmeyi başarabilecek bir çözüm önerisini yansıtan kamusal mahremiyet kavramının, sunulan çalışmadaki araştırmalar sonucunda araştırmacı tarafından oluşturulduğunu, bu noktada belirtmek de yerinde olacaktır. Akabinde kamu politikalarının geri dönüşüm sürecinin sürekli yapılandırılması gerekir. Birçok faktör ve disiplinden beslenerek işlevsel özellik gösteren kamu politikaları sürecine, bütün olarak bakmak gerektiği ve fakat bu sürecin anlaşılması için de işi uzmanlarınca yürütmenin gerekliliği, önerilmektedir. Bu bağlamda, kamusal mahremiyetin sağlanabilmesine yönelik çalışmaların, bu süreçte etkili olabileceği, söylenebilir. Nitekim etkin kamu politikalarının esasını çeşitliliğin oluşturacağından hareketle, kamu politikası aktörlerine toplumdaki paydaşların dâhil edilmesi ve küresel aktörlerin her daim olumlu katkılarda bulunmadığı farkındalık gerektirir. Beraberinde, ekonomi ve insan kaynakları uzmanlarının dâhil edileceği profesyonel bir kamu politikası oluşum süreci, faydalı bir katılım sürecini başlatacaktır. Küreselleşmenin ortaya koyduğu karşılıklı

bağımlılık ilkesinin, kamusal bağımsızlığı yok etmesi riski, kamu politikalarının oluşum sürecinde göz önünde bulundurulmalıdır.

Kaynakça

- Akoh, B., Egede-Nissen, B., Creech, H. (2012), “On Internet Public Policy Dialogue: Toolkit Tools for the Practitioner”, International Development Research Centre (IDRC).
- Batal, S. (2010), “Yeni Kamu Yönetiminde Yönetişim Kavramı ve Türkiye’de Yerel Yönetimler Alanındaki Uygulama Örnekleri”, *Mevzuat Dergisi*, 145(3): 1306-0767.
- Biçer, M., Yılmaz, H. (2010), “Parlamentonun Kamu Politikası Oluşturma ve Planlama Sürecindeki Konumunun Yeni Kamu Mali Yönetim Sistemi Çerçevesinde Değerlendirilmesi”, *Yasama Dergisi*, 13: 48.
- Çevik, H. H. (2015), “Kamu Yönetimi-Kamu Politikası”, Erzurum: ATA/AÖF.
- Darıcı, Burak. (2012), “Finansal İstikrar ve Finansal İstikrara Yönelik Kamusal Sorumluluk Çerçevesinde Para Politikası: Türkiye Analizi”, *Bankacılar-Özel Araştırma*. 83.
- Demir, F. (2011), “Kamu Politikası ve Politika Analizi Çalışmalarının Teorik Yapısı”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30: 107.
- Eryılmaz, B., Çevik, H. H., Sözen, S. (2013), “Kamu Yönetimi”, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisleri.
- Fischer, F., Miller, G. J., Sidney, M. S. (2007), “Handbook of Public Policy Analysis”, *Public Administration and Public-Policy A Comprehensive Publication Program*. Taylor & Francis Group, New York: CRC Press.
- Göngen, M. A. (2013), “Küreselleşmenin Ekonomik Boyutu Küreselleşmeyi Yöneten Üç Ana Kurum: IMF, Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü”, *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 29: 117-134.
- Günay, A. (2007), “Mali Disiplinin Sağlanmasında Anayasal Denk Bütçe Yaklaşımı ve Türkiye’de Uygulanabilirliği”, Ankara: T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı.
- Kalimullah, N. A., Ashraf Alam, K. M., Ashaduzzaman Nour, M. M. (2012), “New Public Management: Emergence and Principles”, *Bup Journal*, 1(1): 2219-4851.

- Koray, M. (2007), “Sosyal Politikanın Anlamını ve İşlevini Tartışmak, Çalışma ve Toplum”, 4: 19-55.
- Kuluçlu, E. (2006), “Yönetimin Denetiminden Denetimin Yönetimine”, Sayıştay Dergisi, 63: 3-37.
- Moravcsik, A. (1998), “Explaining the Emergence of Human Rights Regimes: Liberal Democracy and Political Uncertainty in Postwar Europe”, Weatherhead Center for International Affairs Harvard University, December: 98-17.
- Özdemir, S. (2007), “Küreselleşme Sürecinde Refah Devleti”, İstanbul Ticaret Odası: EUROMAT.
- Petkoski, D., Twose, N. (2003), “Public Policy for Corporate Social Responsibility”, World Bank Institute, July: 7-25.
- Sarısoy, S. (2010), “Düzenleyici Devlet ve Regülasyon Uygulamalarının Etkinliği Üzerine Tartışmalar”, Maliye Dergisi, 159: 278-298.
- Şahin İlkorkor, Z. (2010), “Kamu Yönetiminde Etkinliğin Sağlanmasında Alternatif Bir Model: İhale Yöntemi”, Türk İdare Dergisi, 468: 63-84.
- Usta, A. (2013), “Kamu Politikaları Analizine Kuramsal Bir Bakış”, Yasama Dergisi, 24: 78-102.
- Varoğlu, D., Varoğlu, K. (1995), “Kamu Bürokrasilerinde Profesyonelleşme ve Örgütsel Yapılanma Üzerine Etkileri”, Kamu Yönetimi Disiplini Sempozyum Bildirileri. Ankara: TODAİE Yayını.
- Yıldız, M., Sobacı, M. Z. (2014), “Kamu Politikası-Kuram ve Uygulama”, Ankara: Adres Yayınları.
- Onedio. (2017), “Dünyada Görülen Açlık Hakkında Dokuz Gerçek”, <https://onedio.com/haber/dunyada-gorulen-aclik-hakkinda-9-gercek-516768> (Erişim Tarihi: 6. Kasım).